

Makedonie: Konec Guns&Roses

13.října 2006 Petr Sokol

Makedonii bychom mohli označit za zemi plnou zkratk. Vždyť tato balkánská země nese díky sousednímu Řecku a jeho výhradám tak dlouhý název, že je nejčastěji vyjadřován písmeny FYROM, což odpovídá anglické zkratce oficiálního názvu „Bývalá jugoslávská republika Makedonie“.

Aby zkratk nebylo málo, vládne nyní Makedonii strana, jejíž název je zkracován do písmen VMRO-DPMNE. Přeložena do čeština znamená tato zkratka: Vnitřní makedonská revoluční organizace - Demokratická strana makedonské národní jednoty. První část názvu zní dnes trochu revolučně, ale v praxi se jedná o přihlášení se k tradici organizace, která vedla boj za samostatnost Makedonců již od roku 1893 a aktivní byla zejména v první polovině 20. století. K historické VMRO se dnešní největší makedonská pravicová strana, založená v roce 1990, hlásí jako její politická pokračovatelka. Přes složitý a možná i trochu archaicky znějící název patří VMRO-DPMNE mezi standardní evropské konzervativní strany. Navíc má VMRO-DPMNE i jednu společnou charakteristiku s ODS. Nepatří totiž k Evropské lidové straně a účastnila se aktivně spolupráce v konzervativní EDU.

Guns&Roses

Makedonská politika se vyznačuje dosud pravidelným střídáním koaličních vlád pravice a levice. Toto střídání je navíc doplněno existencí hned tří albánských politických stran, které zastupují velmi silnou národnostní skupinu. Pravice bývá neprávem označována za příliš tvrdou ve vztahu k albánské menšině, ale i ona pravidelně do vládních koalic přibírá jednu z etnických albánských stran.

Do pátých makedonských parlamentních voleb, které proběhly letos na počátku července, zemi vládla koalice, pro níž se vžilo označení Guns&Roses. Ne, že by její členy spojoval obdiv k této rockové kapele. Název koalici dal fakt, že ji tvořili postkomunističtí sociální demokraté, kteří mají i v Makedonii ve znaku růže (anglicky roses), a albánská strana DUI, kterou vytvořili členové albánských paramilitárních jednotek (guns znamená anglicky pušky).

Pravicové vítězství

Hlavní náplní předvolební kampaně se v Makedonii letos stala ekonomická situace země. Občané byli už unaveni z ekonomických problémů, které socialistická vláda nedokázala řešit. To nahrálo konzervativní opozici a jejímu předsedovi, kterým je Nikola Gruevski. Nový premiér Gruevski po složitých jednáních na konci srpna vytvořil koalici, v níž se spojila jeho VMRO-DPMNE, umírněná Demokratická strana Albánců a Nová sociálnědemokratická strana, která vznikla po rozkolu v sociální demokracii. Gruevski si za cíl nové vlády stanovil ekonomické reformy a přiblížení země k členství v NATO a EU.

Do vlády s kalašnikov

Představitelé dosud vládní albánské strany DUI („guns“) hrozili během koaličních jednání, že pokud je Gruevski nevezme do vlády, vynutí si účast v ní za pomoci kalašnikovů. Gruevski neustoupil ani hrozbám násilí ani pouličním protestům příznivců DUI a přizval do vlády pouze jednu z umírněných albánských stran.

Prioritou nové vlády je zejména nastartování ekonomiky. Osmdesát procent občanů Makedonie

očekává od nové vlády právě zlepšení na tomto poli. Až jako druhý problém k řešení Makedonci označují nezaměstnanost. VMRO-DPMNE vyslala do vlády k řešení ekonomické situace země velmi mladé ministry, kteří ale disponují vzděláním z prestižních amerických univerzit a zkušenostmi ze západních ekonomik. VMRO nominací mladých politiků potvrdila svou pověst „strany mladých“, kterou získala již při minulé účasti ve vládě. Příznačné je i to, že novému makedonskému premiérovi Nikolovi Gruevskému je pouhých 36 let. Nejmladšímu ministrovi ve vládě je dokonce pouhých 27 let.

Nikola Gruevski - nový pravicový předseda makedonské vlády